

bpost

PB-PP | B-35036
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450 Haaltert

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw

P.8

Wijkgezondheidscentra, verre van een overbodige luxe

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 42ste jaargang nr. 1 - 2018 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

4de poëtisch muzikale wandeling

De vierde editie van de poëtisch-muzikale wandeling langs Daenssites in het Aalsterse stadscentrum, komt eraan op zondag 24 juni 2018 om 16u00.

Blokkeer deze datum alvast in uw agenda!

Voor wie het aanbelangt... de hernieuwing van uw lidmaatschap

Dit is het eerste nummer van jaargang 2018, de tweeënveertigste in rij van Daens Vandaag. De tijd van de goede voornemens vordert, dus is het aangewezen om meteen via uw pc te bankieren en **15,00 euro** over te schrijven op volgend rekeningnummer **BE40 7370 2745 3063** van het Priester Daensfonds vzw, Aalst.

Gemakkelijk is in één ruk zowel de lidmaatschapsbijdrage 2018 over te schrijven als de plaatsbewijzen voor het concert met de Daensfilmmuziek op zaterdag 10 maart e.k. (zie pag. 4).

Een hoger bedrag overschrijven is een aanrader.

Daens Vandaag

Beste 'Daens Vandaag'-lezer,

Mag ik u bij het begin van dit nieuwe jaar u en al uw dierbaren, in mijn naam en in naam van de Raad van Bestuur van het Priester Daensfonds, een voorspoedig en gelukkig 2018 wensen.

Graag wil ik ook van de gelegenheid gebruik maken u te danken voor uw jaren als trouwe lezer van dit tijdschrift.

Zoals we reeds meedeelden in de vorige editie, wordt 2018 opnieuw een herdenkingsjaar: op 26 maart is het namelijk 100 jaar geleden dat Pieter Daens overleed. In dit blad vindt u het programma met alle activiteiten rond deze herdenking. We zijn de stad Aalst zeer dankbaar voor de aangename en vruchtbare samenwerking tijdens de voorbereidingen van dit herdenkingsjaar.

Had Adolf Daens een 'scherpe tong', dan had zijn drie jaar jongere broer zeker een 'scherpe pen'. Als schrijver en zelfstandig drukker klaagt hij, in het 'Het Land Van Aalst' en het door hem zelf opgerichte 'De Werkman', op het einde van de 19e eeuw, de mensonwaardige leefomstandigheden van de arbeiders in onze fabrieksstad aan. Arbeiders: mannen, vrouwen én zelfs kinderen, moeten tot twaalf uur per dag gevaarlijk werk verrichten tegen een hongerloon en wonen in krotten.

Zowel Adolf als broer Pieter komen met hun scherp protest in conflict met de Katholieke Partij en haar behoudsgezinde voorzitter Charles Woeste.

In 1893 stichtten zij daarom samen de Christene Volkspartij. In navolging van zijn broer werd Pieter in 1902 tot volksvertegenwoordiger verkozen en vervulde het mandaat tot aan zijn dood in 1918. Pieter werd vanaf 1912 ook gemeenteraadslid van Aalst.

Mocht Pieter Daens vandaag leven dan ben ik er van overtuigd dat hij ook nú alle onrechtvaardigheden met zijn 'scherpe pen' zou aanklagen en bestrijden.

Mag dit herdenkingsjaar een jaar van hoop worden.

Want hoop is een enorme kracht, ze wekt verwachting en opent nieuwe perspectieven, soms tegen beter weten in.

Hoop richt onze blik – en ons streven – op een betere toekomst:

hoop op vrede en dialoog in alle conflictgebieden,

hoop op een betere verdeling van de rijkdommen in deze wereld,

hoop op meer respect voor de waardigheid van ieder mens,

hoop op minder sociale uitbuiting veraf maar ook dichtbij,

hoop op meer burgerrechten, vrouwenrechten en kinderrechten waar die vandaag met de voeten worden getreden,

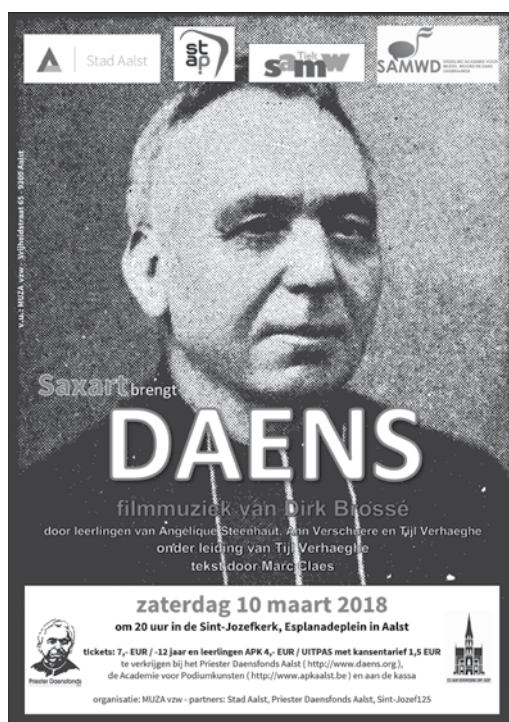
hoop dat onze politici, met de komende verkiezingen in het vizier, onthouden dat ze door de 'gewone mens' in de straat worden verkozen en de volgende jaren ten dienste zullen staan van het welzijn én de toekomst van deze mensen.

Vicky De Wolf - voorzitter

SaxArt in concert met muziek uit de *Daensfilm*

ZATERDAG 10 MAART 2018

Oudenaardist Tjil Verhaeghe is de inspirerende kracht van dit saxofoonensemble, naast klarinetten en slagwerk, met collega's en goede vrienden uit de stedelijke academies van Oudenaarde, Aalst, Roeselare en Tielt.

Dit concert wordt in Oudenaarde uitgevoerd op zaterdag 3 maart om 20u00 en in Roeselare op zondag 4 maart om 11u00.

**In Aalst, op zaterdag 10 maart om 20u00
in een samenwerking tussen
MUZA vzw, stad Aalst,
Priester Daensfonds en Sint-Jozef125.**

Een uniek concert dat je niet mag missen!

**ZATERDAG 10 maart 2018 van 20u00 tot 21u30
in de Sint-Jozefkerk, Esplanadeplein Aalst**

Kaarten: € 7,00 / € 4,00 (-12 jaar en leerlingen APK) / € 1,50 (UITPAS met Kansentarief)

TIJL VERHAEGHE

Tjil studeerde aan de kunsthumaniora van Gent en na de middelbare studies trok hij naar het Conservatorium te Brussel. In 2000 studeerde hij af met Grote Onderscheiding voor Saxofoon en Kamermuziek. Hafabra-directie volgde hij bij Norbert Nozy en Piet Jeegers.

Hij speelde de finale van "Tenuto", een nationale solistenwedstrijd van KLARA en met het saxofoonkwartet "Sax-appeal" won hij de wedstrijd voor saxofoonensembles te Dinant. Aan het muziekconservatorium te Antwerpen behaalde Tjil het hoger diploma 'concertsolist saxofoon'.

Tjil is docent saxofoon/kamermuziek/orkest aan de Kunsthumaniora te Brussel en de stedelijke academie voor muziek, woord & dans te Oudenaarde.

Momenteel speelt hij saxofoon in het Bevers Harmonieorkest en het Equi-saxofoonkwartet. Met het symfonisch orkest "European Philharmonia" speelt hij concerten in binnen- en buitenland.

Ook free-lance is hij actief in harmonieorkesten en bigbands.

Sinds kort is hij ook lid van het Belgian Saxophone ensemble, of kortweg BSE.

Tjil is naast saxofonist ook heel actief als dirigent. Hij dirigeert "NOOTuitgang", een orkest uit Oudenaarde dat hij 15 jaar geleden zelf oprichtte, "Musikalo" in Sint-katharina-Lombeek dat geklasseerd is in ere-afdeling, en het orkest van de kunsthumaniora te Brussel.

De laatste jaren is Tjil ook actief in het wereldje van de arrangeurs. Zijn arrangement voor Concert Band van het "CATCERTO", een werk dat oorspronkelijk gecomponeerd werd voor kat solo en symfonisch orkest, werd onlangs uitgegeven bij de befaamde Edition Peters. Ook bij Golden River Music zullen een aantal van zijn bewerkingen voor saxofoonensemble worden uitgegeven.

Kaarten te bekomen bij het Priester Daensfonds:

secpriesterdaensfonds@telenet.be, of bij secretaris Joris De Kegel, tel. 053 83 60 15; overschrijven op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063.

De kaarten worden aan de kassa klaargelegd.

AGENDA

Erfgoedborden

Stad Aalst

AALST
VERGEET
JE NOOIT

Erfgoedbord Priester Daens Schotte

DONDERDAG 21 JUNI 2018
VAARTSTRAAT-GRAANMARKT AALST

Opening nieuwe
stadsbibliotheek

UTOPIA

met glassculptuur gewijd aan
Pieter Daens en zijn drukkerij.

MAANDAG 26 maart 2018 - 13u00, Werfplein Aalst

Onthulling erfgoedborden

naar aanleiding van 100ste sterfdatum Pieter Daens

Begin 2017 stelde het Priester Daensfonds de vraag om een permanente gedenkplaat over Pieter Daens te plaatsen op het standbeeld van priester Daens. Dit voorstel werd omwille van twee redenen aangepast: enerzijds zou de integriteit van het beeld worden aangetast, anderzijds verdient een figuur als Pieter Daens meer aandacht dan een kleine vermelding in de schaduw van zijn broer. Schepenen Van Overmeire stelde voor om 6 erfgoedborden te laten maken waarbij Pieter Daens, het Werfplein en het eiland Chipka in de kijker staan.

De borden worden ontworpen door vormgevingsbureau Exponanza. Zij waren eveneens verantwoordelijk voor het ontwerp van de erfgoedborden op de terreinen van Schotte waar ook een bord over priester Daens is te bezichtigen. De erfgoedborden zullen er komen dankzij de middelen van de Stad Aalst, erfgoedcel Denderland en het Priester Daensfonds.

TENTOONSTELLING

**'Pieter Daens
(1842-1918).
Journalist,
drukker-uitgever,
schrijver, politicus.'**

8 september tot eind december 2018,
Stedelijk museum 't Gasthuys, Aalst

ZATERDAG
25 AUGUSTUS 2018

Kortrijk

*Wandelen langs
merktekens
van sociale
en Vlaamse
emancipatie.*

ZONDAG 3 JUNI 2018

Daensdag

9u30 Viering in de Sint-Martinuskerk
11u00, Daensmonument, Werfplein
met gastspreker Joke Devynck

DONDERDAG 1 NOVEMBER 2018 - 10u00
Begraafplaats Leo de Bethunelaan, Aalst

*Allerheiligen
samen rond het graf van Adolf en Pieter Daens*

WIJKGEZONDHEIDSCENTRA,

VERRE VAN EEN OVERBODIGE LUXE

In oktober 2016 kondigde minister van Volksgezondheid, Maggie De Block een moratorium af over de forfaitaire eerstelijns geneeskunde zoals toegepast door de Wijkgezondheidscentra (WGC's). In feite gaat het om een ideologische kwestie: mensen als De Block situeren de WGC's in het socialistische 'gratis verhaal'. Uiteraard wilde ze ook de 'oneerlijke concurrentie' met de prestatiegeneeskunde - zichzelf is immers ook een privé dokter - tegengaan... Intussen liet ze een audit uitvoeren over de WGC's. Kostprijs: 200.000 euro. Het resultaat daarvan zou ca. 20 januari 2018 worden openbaar gemaakt. Intussen stonden in Vlaanderen een zestal nieuwe WGC-projecten 'on hold' en was het bij de bestaande WGC's zweten geblazen inzake hun toekomstige financiering...

In deze situatie besloot ik, als patiënt van één van de pionier-WGC's nl. 'De Botermarkt' in Ledeberg, met een opiniestuk in De Standaard mede de publieke opinie de sensibiliseren. Deze opinie verscheen dd. 12 december jl. en oogstte heel wat positieve reacties:

Gezondheidszorg voor iedereen?

Gent is steeds een voorloper geweest op sociaal gebied. In de 19de eeuw zijn hier de drie nationale vakbonden ontstaan. Zo ontwikkelde Prof. François Laurent er ca 1865 de liberale sociale werken. Rond 1900 steunde de progressief liberale grootindustriële Ernest Solvay er het tot stand komen van de socialistische Volkskliniek. Vele van de dokters van deze kliniek waren overigens progressief-liberalen! In deze historische traditie, ontwikkelden zich in Gent vanaf 1976 talrijke wijkgezondheidscentra (WGC), die vooral in de armere 19de eeuwse gordel van de stad op een prachtige manier voor de eerstelijnsgezondheidszorg instaan. Ikzelf ben er patiënt sedert de pioniersdagen. De laatste 10 jaren in WGC Botermarkt in Ledeberg. Ik lijd aan een erfelijke, zeldzame afwijking in het centraal zenuw stelsel, later kreeg ik nog ouderdomsdiabetes (suikerziekte). Buiten deze aandoeningen scheurde ik vorig jaar een spier boven de knie. Verpleegkundigen van het WGC kwamen alle dagen zonder fout bij me langs. Bovendien huist er onder het WGC-dak een tandartsenpraktijk waar men 2 keer per jaar mijn tanden nakijkt, en dit met

financieel zeer toegankelijke zorg. Vorige week had ik een (zeer pijnlijke) ingegroeide teennagel. Het WGC fungeerde toen als een erg effectieve minikliniek...en pakte het probleem aan. Ik kan nog veel meer positieve persoonlijke ervaringen opsommen. Maar eigenlijk gaat het hem over het feit dat we in dit centrum met meer dan 6200 mensen bereiken, onder wie een aanzienlijk aantal kwetsbaren: veel ouderen, een grote groep mensen behorend tot etnisch-culturele minderheden, mensen met beperkingen, analfabeten, mensen in isolement, mensen die vaak als 'vierde wereld' worden benoemd, anderstaligen (volgens een eigen enquête kan ongeveer 20% niet communiceren in Nederlands, Engels, Frans of Duits). Het centrum ligt centraal in de buurt, en is vlot toegankelijk. De zorgverlening voor de ingeschreven patiënten is er gratis voor huisarts, verpleegkundige, dankzij het forfaitair betalingssysteem. Verder kan je in het centrum ook terecht bij de diëtiste, de tabacoloog, het maatschappelijk werk, psychologen...

Vereniging van
Wijkgezondheidscentra

Men spreekt vandaag veel over inburgering en 'sociale cohesie': het WGC vervult hierin een belangrijke taak. Patiënten worden toegeleid naar Cursussen Nederlands, als eerste communicatiesleutel voor participatie in onze maatschappij. De gezondheidspromotor in het centrum, zet zich in voor de gezondheidsbevordering van alle mensen in de wijk: fietslessen, gezond bewegen, gezonde voeding,... veel gezonde activiteiten voor de buurtbewoners.

Ik vind dat dergelijk initiatief ook 'lokaal' moet worden gedragen en werk daarom mee als vrijwilliger. Overigens krijg ik, als lid van de Algemene Vergadering van de Vereniging zonder Winstoogmerk, elk jaar een loupezuiver overzicht van activiteiten en financiën. Mevrouw De Block komt in grote lijnen uit de streek van priester Daens met wie de vooruitstrevende liberalen in haar streek (terecht) graag optrokken. In Aalst heet het wijkgezondheidscentrum niet voor niets het Daenshuis... Zij zijn de Daensen van vandaag! Men weet ook hoeveel (kinder)armoede er vandaag in Vlaanderen heerst... In de bestrijding van deze schandelijke kanker zijn de wijkgezondheidscentra eveneens onmisbaar! Wij vragen Mevrouw De Block in de voetsporen te willen treden van de vooruitstrevende liberale volksdokters etc. van weleer die zich in de eerste plaats voor de kleine man inzetten! De

wijkgezondheidscentra moeten de middelen krijgen om zich verder te ontwikkelen, want ze zijn meer dan ooit nodig!

■ Joost Vandommele,
patiënt Wijkgezondheidscentrum Ledeberg

Joost Vandommele

Met het bestuur van het Priester Daensfonds besloten we op dit elan door te gaan en rond de tijd dat het auditbureau met zijn resultaten boven water zou komen, de volgende persmotie te verspreiden:

Het Priester Daensfonds:

- Kiest voor een brede eerstelijns geneeskunde of forfaitaire geneeskunde zoals die zich ontwikkelde in de bestaande Wijkgezondheidscentra.
- Stelt vast dat deze kwaliteitsvolle formule evenveel kost als de prestatie geneeskunde maar doet besparen in de tweedelijns (ziekenhuizen, doorverwijzing naar specialisten, revalidatie en geneesmiddelen). Zeer belangrijk is dat zij een serieuze besparing betekent voor de patiënt zelf. Overigens is een van de sterke punten nl. de preventie een belangrijke besparingsfactor.
- Stelt vast dat deze 'forfaitaire geneeskunde' van de WGC's een sociaal economisch kwetsbare groep weet aan te spreken met positieve gevolgen o.m. inzake (kinder)armoede, sociale uitsluiting, de ontwikkeling van achtergestelde wijken en integratie. Zij zijn een ontmoetingsplaats voor alle volkeren, godsdiensten en kleuren, stimuleren een waarachtige solidariteit en samenwerking.
- Vraagt dat deze formule zich verder vrij kan ontwikkelen in de toekomst.
- Herinnert aan de oude Daensistische volzin: 'kiest voor de kleintjes, de groten kiezen wel voor zichzelf!'

Maandag 22 januari hoorden we het goede nieuws:
Maggie de Block schortte het moratorium op...

Actie loont blijkbaar.

AAN MEIER CHRISTOPH

Gelieve me te verontschuldigen voor de stuntelige wijze waarop ik me naar de overheid richt. Ik heb me de omfloerste, beleefde maar moeilijk te verstane administratieve stijl nooit eigen kunnen maken. Daarom deze wat gehouwen en directe stijl.

Het betreft DNAalst, de prestigieuze tentoonstelling in 't Gasthuis - Stedelijk Museum Aalst, die nog loopt tot einde 2018. Een tentoonstelling die elke Aalstenaar en niet-Aalstenaar moet gezien hebben, wil hij de Ajuinen beter begrijpen.

En toch... blijf ik met een wrang gevoel achter. De kwaliteitsvolle vormgeving werd verzorgd door PK Projects uit Brugge terwijl het personeel van het stedelijke museum en archiefdienst dienst doet als carnavalesk en cultureel lokaas op de affiches.

De Nederlandstalige versie van de inhoudsvolle bezoekersgids draagt op de achterkant een Engelstalige colofon waarop onze 'Major' als 'responsible publisher' prijkt. Hier ook geen enkele bronvermelding. Mijn wrang gevoel gaat over in ergernis wanneer Twitter, Google, Facebook en Aalsterse internetwerken in mijn geest opdagen, die aan dezelfde ziekte lijden.

Enige verzachting van mijn gemoedstoestand brengt de bespreking in het voortreffelijke tijdschrift 'Het Land van Aalst': het personeel

van stedelijk museum en stadsarchief stond in voor het inhoudelijk verhaal. (1) Maar het inhoudelijk verhaal ligt dieper. Wie zorgt ervoor dat de bronnen, die in archieven en bibliotheken opgeslagen liggen, tot de bevolking en media doordringen en in een breder historisch kader worden geplaatst? Juist. Historici en bestuursleden van geschied- en heemkundige kringen die meestal op vrijwillige basis en onbezoldigd het Aalsterse DNA gestalte geven.

Als bewijs van mijn stelling neem ik het gebouw van het oud-gasthuis (het huidige stedelijk museum), zijn bewoners en medewerkers als voorbeeld omdat ze onlosmakelijk deel uitmaken van de geschiedenis van de stad. Ik ga het niet hebben over de oudere werken van De Potter-Broeckaert, die nog steeds een berg van onbekende feiten opleveren, maar over personen die nu nog aan de slag zijn.

Het eerste werk heeft als titel 'Hart voor Mensen. 300 jaar hospitaalzusters te Aalst. Van de hervorming van 1685/86 tot heden'. Dat gedenkboek geldt tevens als catalogus bij de tentoonstelling in het

Hendrik Strijpens

Stedelijk Museum, uitgegeven in 1986. Een hele schare van geciteerde medewerkers - een werkc comité van 13 personen - stond in dat betekenisvolle boek, dat na jaren arbeid verscheen. Uit het dankwoord van de moeder-overste en zusters van het hospitaal citeer ik één naam, die ze zelf in de inleiding naar voren schuiven: Luc Robijns. (2)

Een tweede boek is van de hand van Hendrik Strijpens: 'Artsen, het hospitaal, de gemeenschap en het medicaliseringsproces in België 1242-1940'. Het Siesegemcomité van het Aalsters Stedelijk Ziekenhuis zorgde in 1997 voor de publicatie. (3) Professor dr. Christiaan De Backer (4) kwam in een artikel 'Apothekers te Aalst in de 18de eeuw', gepubliceerd in 2003, lovend op dat werk terug. Naast de apothekers kwamen in deze belangwekkende studie zeer veel nieuwe gegevens over de Aalsterse dokters, chirurgijnen en vroedvrouwen voor. In datzelfde artikel kreeg Wilfried Vernaëve een even grote pluim. Sinds juli 2002 startte hij met de publicatie van de wettelijke passseringen in de 18de eeuw en bracht aldus de bekendheid van meer dan achttien

apothekers uit de 18de eeuw naar boven. Dat trio van auteurs, die tot vandaag actief zijn, vormt de kern van de vormgevers van de Aalsterse fundamente van het Aalsterse DNA.

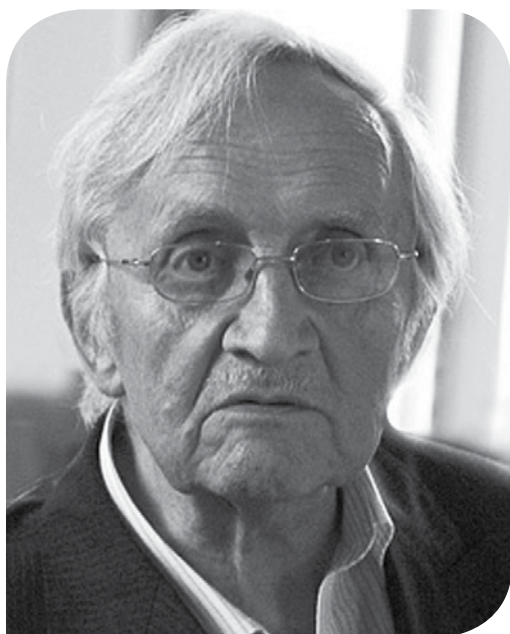
Beste meier, misschien kunt U een bijkomende pagina in de catalogo of op een informatiebord in de tentoonstelling de namen van voornoemde auteurs vermelden... en voeg er gerust de namen van het museum- en archief^personeel als deze van de erfgoedcel aan toe.

*Met vriendelijke groeten,
Hendrik Strijpens*

Bibliografie

- (1) DNAalst, 't Gasthuis Stedelijke Museum, Aalst; tentoonstelling. Het Land van Aalst, LXIX - 2017, nummer 3, p. 212
- (2) Een Hart voor Mensen. 300 jaar hospitaalzusters te Aalst. Van de hervorming van 1685/86 tot heden, Aalst, 1986
- (3) H. Strijpens. Aalst. Artsen, het hospitaal, de gemeenschap en het medicaliseringsproces in België, 1241-1940. Aalst, 1997
- (4) Prof. dr. Christian Debacker (+). Apothekers te Aalst in de 18de eeuw. Kring voor de Geschiedenis van de Pharmacie in Benelux, 52, nr. 104, Haasrode, april 2003, p. 9-33

■ IN MEMORIAM ■

HERMAN GEVAERT

(SINT MICHIELS, 14 AUGUSTUS 1935 -
BRUGGE 21 JANUARI 2018)

Herman was de oudste zoon uit een gezin met zes kinderen; Zijn voorouders waren bekenden van Guido Gezelle en Stijn Streuvels. Vader Albert Gevaert was een germanist die les gaf aan het Kortrijks atheneum. In 1940 werd hij als 'staatsgevaarlijk' meegenomen in de zgn. spooktreinen maar hij overleefde.... Albert Gevaert komt via zijn alias Levaert voor in Claus' Het verdriet van België.

In 1943 maakte Herman de diverse zware bombardementen op Kortrijk mee (samen meer dan 420 doden). Vader werd enige maanden later opgepakt en belandde in diverse interneringscentra. Deze gebeurtenissen hebben Herman zeker getekend. Hij erfde van zijn vader de liefde voor de taal en werd regent Germaanse talen. Hij was tientallen jaren leerkracht in het VTI-Brugge. Hij gaf ook les aan veel leerkrachten in spe (D-cursus).

Hij was stichtend voorzitter van Volksunie Sint-Michiels. Op nationaal vlak was hij ondervoorzitter van Federatie van Vlaamse

Kringen en was hij medestichter en algemeen secretaris van de Vereniging Vlaamse Leerkrachten (VVL). Hij schreef en zorgde voor VVL voor talrijke lesteksten. Hij was tevens lid van het IJzerbedevaartcomité, waarvan hij ere-beheerder was. Hij was ook bestuurslid van het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) en ons Priester Daensfonds. Hij fungeerde op vele 11 juli-vieringen als gelegenheidsspreker en organisator. Hij was tevens actief in het lokale Davidsfonds, de lokale Vlaamse kring en het bevlaggingscomité. In 2005 kreeg hij voor zijn verdiensten de prijs Stichting Witteryck. Hij publiceerde heel wat (poëzie,

“...
“

***mijn oneindigheid
proef ik in jouw handen
met de mijne
vol overgave in elkaar
naar de weelde van levens
die hoog convergeren
naar die eenheid
in tijdeloosheid.”***

Herman Gevaert

lesteksten, brochures, kalenders, historische bijdragen,).

Benevens zijn Vlaamsgezinde activiteiten was Herman ook een fervent actief pluralist. Hij was bijna zestig jaar getrouwd met Cecile Dewitte en vader van vier kinderen (waarvan zijn drie zonen in de familietraditie ook Germaanse talen studeerden).

In Sint-Michiels-Brugge heeft hij een Gustaaf Vermeerschstraat verkregen. Hij had naast Vermeersch bijzondere aandacht voor diverse Vlaamsgezinde personen die in Sint-

Michiels hebben geresideerd (meer in het bijzonder voor Joe English, Huib Hoste,...) Ik ben met hem op audiëntie geweest bij de Aalsterse burgemeester Christoph D'Haese om in Aalst, waar Vermeersch gestorven is, eveneens een Gustaaf Vermeerschstraat te verkrijgen. Dit is tot heden niet gelukt. Herman, ik hou in 't oog dat z'er ooit komt...

■ Joost Vandommele
(met dank aan Rik Verlindé en Jan Dhaene)

DERTIGSTE VREDESPRIJS UITGEREIKT “LEREN OMGAAN MET MENINGSVERSCHILLEN”

Het voelde vreemd aan. De laatste zondagochtend van januari in het Vredeshuis aan de Aalsterse Nieuwbeekstraat en de traditioneel geworden uitreiking van de Vredesprijs, maar deze keer zonder Jef De Loof. De vredesnieuwjaarsbrief van William Debruyne - een wereld zonder de wanhoop van de atoomwapens - hield terecht een in memoriam voor dr. Jef De Loof in. In zijn spoor werd aan Adriana Barcenás en Jose Gavilan, voortrekkers van 'Aalst Mixt' de Vredesprijs 2017 uitgereikt, de dertigste in de rij.

“Vreedzaam samenleven wordt een vanzelfsprekendheid wanneer iedereen op zijn/haar terrein daar aan werkt, met erkenning van elkaar én van andere meningen.”

Stefaan Van Den Abbeele, voorzitter van het organiserend Comité Werken aan Vrede

“Verdient de mens zijn vrede?”, klonk de retorische vraag van Stefaan Van Den Abbeele, voorzitter van het organiserend Comité Werken aan Vrede. Het antwoord op de vraag is duidelijk: “Vreedzaam samenleven wordt een vanzelfsprekendheid wanneer iedereen op zijn/haar terrein daar aan werkt, met erkenning van elkaar én van andere meningen.”

Ook Stefaan Van Den Abbeele wees de tastbare afwezigheid van wijlen Jef De Loof aan en hij bracht de eerder overleden laureaten van de Vredesprijs in herinnering: Karel Van Reeth, Augustijn Daelemans, Guido Ossemerct en Theo Van Gijsegheem.

Zoals gebruikelijk stelde de vorige laureaat de nieuwe Vredesprijswinnaar voor. De leidsters van Chiro Atrejoe deden dit voortreffelijk. De Vredesprijs die zij vorig jaar toegekend kregen bleef overigens niet onopgemerkt door de nationale Chiroleiding en de Chirodienst 'Spoor Zes', die staat voor zingevingen solidariteit. Met hun laagdrempelige werking blijft Chiro Atrejoe die jongeren bereiken die anders nauwelijks of niet de weg naar de jeugdbeweging zouden vinden.

Brugfunctie

De leidsters van Chiro Atrejoe gaven toe dat hun opvolger, Aalst Mixt, voor hen een grote onbekende was tot zij kennismaakten met Jose Gavilan en Adriana Barcenás. “Een pluralistische organisatie die heel wat activiteiten ontplooit met het jaarlijks cultureel feest als gezicht. Culturen kennis laten maken met elkaar, verhalen delen, steunen aan elkaar bieden, mensen leren voor zichzelf op te komen en een brugfunctie vervullen tussen Aalstenaars en nieuwkomers.”

De ALVA-aflossingsstok - Atletiekclub ALVA was laureaat 2015 - die alle namen bevat van de eerdere Vredesprijswinnaars werd door de leidsters van Chiro Atrejoe aan Jose Gavilan en Adriana Barcenás overhandigd. Het Comité Werken aan Vrede schonk de laureaten een kunstwerk van Aalstenaar Hedwig.

“Van, voor, door en vooral samen, vormen de sleutelwoorden van de werking van Aalst Mixt. Wij hebben aandacht voor de culturen

van herkomst als voor deze in Aalst. Onze werking evolueert. Uiteraard blijven we belang hechten aan dialoog, aan de kennis van het Nederlands, aan samenwerking rond projecten, maar we wensen ons draagvlak uit te breiden naar alle gemeenschappen die Aalst telt. We willen nog meer leren omgaan met meningsverschillen en vooral werken aan onze naambekendheid, zodat we meer mensen kunnen bereiken. Er blijft veel werk aan de winkel”, stelde Jose Gavilan.

■ Johan Velghe

v.l.n.r.: Adriana Barcenás, José Gavilan & Stefaan Van Den Abbeele

BRUGSE DAENSISTEN EN GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

In 1896 werd in Brugge een afdeling van de Christene Volkspartij opgericht, nadat er zich een scheuring voltrokken had in de katholieke Gilde der Ambachten. Progressieve elementen verlieten toen deze paternalistische vereniging en ze vonden steun bij een groep Vlaamsgezinde intellectuelen uit de conservatieve Katholieke Burgersgilde. Onmiddellijk werd contact opgenomen met de daensisten uit Aalst van wie het programma overgenomen werd. Van toen af speelde een vierde partij mee op het Brugse politieke schaakbord, naast de katholieke, liberale en socialistische partijen.

1899

De Brugse daensisten namen voor het eerst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in 1899. Onder de naam van 'Democraten' dienden ze een lijst in met vijf kandidaten: meesterknecht Alfons Bocher, aannemer Edgar Debourgh, letterzetter Bernard Minnebo, drukker-uitgever Camiel Moeyaert en advocaat Julius Van Neste. De verkiezingen vonden plaats op 15 oktober, maar de verkiezingsstrijd woedde al in volle hevigheid vanaf januari. De christendemocraten startten hun campagne met een meetingdag op zondag 15 januari 1899. Zij waren erin geslaagd het boegbeeld van de beweging, priester Adolf Daens uit Aalst, het woord te laten voeren op twee meetings: de eerste in de Brugse hippodroom in de Witte Leertouwerstraat en de tweede in het "Makelaarsheester" in de Sinte-Clarastraat. Deze herberg die thans nog bestaat, was toen het lokaal van de Brugse christendemocraten. Priester Daens die vergezeld was door zijn broer Pieter en door smid Frans Lambrecht uit Outer, werd aan het spoorwegstation opgewacht door de kopstukken van de Brugse partijafdeling. Het hele gezelschap trok dan te voet door het stadscentrum naar de eerste meetingplaats. Steeds meer volgelingen en sympathisanten sloten zich bij de groep voormannen aan en naarmate de hippodroom naderde, was er eerder sprake van een optocht of stoet. De zaal bleek te klein voor de grote volkstoeeloop. Naast bewonderaars van priester Daens, waren uiteraard ook heel wat nieuwsgierigen komen opdagen. De oproep van sommige Brugse pastoors om 'als goede katholiek niet te gaan luisteren naar een gestrafte priester', had bij velen geen indruk gemaakt.

De toespraak van priester Daens, waarin hij het programma van de Christene Volkspartij uiteenzette, werd geregeld onderbroken door handgeklap en toejuichingen, maar ook door gelach. Toen er als gevolg van een daverend applaus een kachelpijp naar beneden viel, riep iemand uit de zaal: "Een buis voor Woeste !".

Na Adolf Daens kwam de Zomergemse democraat Hector Planquaert aan het woord. Hij herinnerde de Bruggelingen aan de strijd van Jan Breydel en Pieter de Coninck tegen de Lelieaarts en hij vergeleek die volksofstand met de op gang zijnde strijd van de democraten tegen de conservatieven.

Tijdens de namiddagmeeting in het "Makelaarsheester", herhaalde Daens zijn betoog. Na hem besteeg smid Frans Lambrecht het spreekgestoelte, gevolgd door de Brugse partijman, kruidenier Jules Thijs.

Uit de toespraken van priester Daens in Brugge, onthielden de politieke waarnemers en de pers vooral zijn oproep voor het indienen van een eenheidslijst van christendemocraten, liberalen en socialistes, in het vooruitzicht van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Dat gebeurde echter niet. De Brugse aanhangers van de daensistische beweging opteerden voor een afzonderlijke lijst met de vijf hierboven al geciteerde namen.

Om verkozen te worden moest een kandidaat, volgens de toen geldende kieswetgeving, meer dan de helft van de uitgebrachte stemmen achter zijn naam verzamelen.

Vandaar dat de kiezer meestal alle namen aanstipte op de lijst van zijn voorkeur. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 15 oktober 1899 in Brugge, dienden de kandidaten minimum 5736 stemmen te behalen om een mandaat in de wacht te slepen. De vijf christendemocraten verwierven gemiddeld 1853 stemmen, dus ver beneden het vereiste minimum. Alhoewel ze geen verkozenen hadden, was hun deelname aan die stembuslag van zeer grote betekenis voor de Brugse gemeentelijke politiek. Een groot gedeelte van de christendemocratische stemmen waren afkomstig van kiezers die voorheen voor de Katholieke Partij stemden. Aldus kwam die partij 450 stemmen te kort om haar alleenheerschappij in de Brugse gemeenteraad te kunnen voortzetten. Vijf liberalen veroverden daardoor een zitje in de raad en de katholieke meerderheid had nu af te rekenen met een harde oppositie in de legislatuur die volgde. Dat deed de verbolgen Katholieke Partij besluiten: "Het verraad van de zogenaamde christelijke democraten gaf aan vijf liberalen, leden van de vrijmetse-laarsloge, toegang tot de gemeenteraad".

1903

Ondanks het herhaalde aandringen van priester Daens voor kartelvorming, namen de christendemocraten voor de gedeeltelijke vernieuwing van de gemeenteraad in 1903, opnieuw deel met een afzonderlijke kandidatenlijst. Bernard Minnebo die steeds meer op het voorplan trad, vroeg in een brief aan priester Daens dat deze zijn bemoeienissen met de Brugse politiek zou stopzetten. Behalve Moeyaert, Van Neste en Thijs, stonden toen ook metaalbewerker Jules De Vlamynck en letterzetter Lodewijk Van Wallegheem op

FLORIMOND
FONTEYNE
(1856-1923)

de lijst. Minnebo zelf was kandidaat op de lijst van werklieden voor de toegevoegde raadsleden. Hij meende overigens dat de partij de wind in de zeilen had in het vooruitzicht van de verkiezingen van 1903. Het jaar voordien hadden de christendemocraten zich in Brugge in de kijker gewerkt n.a.v. de vrijpraak van daensistisch kopstuk Hector Planquaert door het Hof van Assisen. Hij was er aangeklaagd wegens een persdelict. In zijn blad 'Het Recht' zou hij oproepen hebben tot geweld. Voor de rechtbank werd hij verdedigd door zijn Brugse confrater en partijgenoot Julius Van Neste die hem wist vrij te pleiten. Na de vrijpraak vond er op het Burgplein voor het gerechtsgebouw een volkstoeeloop plaats die uitgroeide tot een politieke manifestatie van de Christene Volkspartij. Toch was het resultaat van de partij bij de gemeenteraadsverkiezingen van 18 oktober 1903 geen succes. Advocaat Julius Van Neste verzamelde wel 2059 stemmen achter zijn naam, maar dat was ver beneden het nodige aantal om een mandaat te verwerven. Maar voor de verkiezing van de toegevoegde gemeenteraadsleden op 25 oktober van hetzelfde jaar, had de partij meer

geluk. De kieswetgeving bepaalde dat nijverheidsbazen en werklieden elk afzonderlijk vertegenwoordigers mochten aanduiden om in de gemeenteraad te zetelen. Bernard Minnebo werd toen nipt verkozen op de lijst van de werklieden.

Bernard Minnebo (Brugge 1867-1919) is opgegroeid in een weeshuis waar hij verbleef van 1877 tot 1883. Hij volgde ondertussen de lessen aan de Brugse Nijverheidsschool en kwam in 1885 als letterzetter in dienst van de 'Gazette van Brugge'. Na zijn huwelijk in 1909 baatte hij een kleinhandel uit in koffie en koloniale waren. Als jonge man was Minnebo actief op de volkse Sinte-Annaparochie. Hij was er leermeester in de zondagsschool en prefect van de jongelingencongregatie waarvan de later beruchte priester Florimond Fonteyne de proost was. Die bracht er de jongelingen in contact met het daensistische gedachtegoed en vormde er een kring van enthousiaste christendemocraten. Uit dat milieu kwamen dan ook verschillende gangmakers van de Brugse afdeling van de Christene Volkspartij, o.m. Bernard Minnebo. Als werknemer bij de 'Gazette van Brugge' kwam hij tevens in contact met een groep overtuigde flaminganten die de Vlaamse vleugel zouden vormen van de nieuwe politieke partij. Als eerste vertegenwoordiger van de Brugse daensisten, zetelde Minnebo in de gemeenteraad van 1904 tot 1914. Uit zijn talrijke tussenkomsten in de raad, blijkt dat hij geen onderscheid maakte tussen zijn sociale bewogenheid, zijn Vlaamsgezindheid en zijn godsdienstige overtuiging. Zowel bij de meerderheid als bij de oppositie werd hij gerespecteerd en gewaardeerd. Reeds in zijn eerste interventie op 2 januari 1904 drong hij aan op het gebruik van het Neder-

lands in de gemeenteraad. In 1909 werd hij voor de duur van één jaar tot nationaal partijvoorzitter verkozen.

1907

De Brugse Christene Volkspartij hoopte bij de verkiezingen van 20 oktober 1907 een tweede gemeenteraadszetel te bemachtigen, maar dit keer op de lijst van de rechtstreeks verkozenen. De grote bedrijvigheid en het krachtadig optreden van het christendemocratisch raadslid Bernard Minnebo, hadden hem geregeld in de kijker geplaatst en aan sympathie doen winnen onder de Brugse bevolking. Zijn partij zou nu al haar troeven uitspelen voor de verkiezing van advocaat Julius Van Neste (Oostkamp 1863 – Brugge 1925). Hij was een van de grondleggers van de daensistische partij in Brugge, maar eerder vanuit zijn Vlaamsgezindheid dan uit sociale bewogenheid. Tijdens zijn studietijd aan de Leuvense universiteit, was hij al actief in de Vlaamse studentenbeweging. In Brugge werd hij voorzitter van de onpartijdige 'Vlaamsche Broederbond' en bestuurslid van het Davidsfonds. Sinds de oprichting van de Christene Volkspartij in Brugge, had hij aan alle verkiezingen, parlementaire, provinciale en gemeentelijke, deelgenomen. Maar in 1907 weigerde hij dat, tot groot ongenoegen van de partij. Druk vanwege zijn familie die nauwe banden had met de Katholieke Partij en met de clerus, zal daar niet vreemd aan geweest zijn.

Ondertussen was er een nieuwe partij verschenen aan het Brugse politieke firmament: de Vrije Burgersbond. Begonnen in 1899 als een beweging van kleine handelaars die zich bedreigd zagen door de opkomst van coö-

peratieven en van warenhuizen, besloot de Bond, die zich niet gesteund voelde door het stadsbestuur, om zelf aan politiek te doen. Camiel Moeyaert (Brugge 1868-1946), christendemocraat van het eerste uur, was lid van het bestuur, wat samenwerking tussen de Vrije Burgersbond en de Christene Volkspartij vergemakkelijkte. De twee partijen gingen samen de verkiezingen in, na het sluiten van een kartel. Het resultaat was echter niet bemoedigend. De machtige Katholieke Partij behaalde nipt opnieuw de alleenheerschappij in de Brugse gemeenteraad. Toch mocht Camiel Moeyaert zich verheugen in een persoonlijk succes. Hij behaalde 4224 stemmen, het hoogste aantal dat een christendemocraat in Brugge tot dan toe behaald had. Voor zijn overstap naar die partij, was hij drukker-uitgever en hoofdredacteur van de katholieke 'Gazette van Brugge' en hij was ook lid of bestuurslid van talrijke organisaties die aanleunden bij de Katholieke Partij. Maar als overtuigd flamingant en democraat, voelde hij zich aangetrokken tot de beweging van priester Daens. Hij verliet de 'Gazette van Brugge' en werd drukker-uitgever van de daensistische weekbladen 'Het Vrije Woord' en 'Het Recht' van Hector Plancquaert.

1911

Ondanks de grote inzet en het enthousiasme bij elke verkiezing, bleven de resultaten van de Brugse christendemocraten zeer bescheiden. Er werd geen noemenswaardige vooruitgang geboekt, wel integendeel. Maar daar zou verandering in komen. Gemeenteraadslid Bernard Minnebo speelde met de gedachte om priester Florimond Fonteyne (Houtem 1856-Bougie 1923) te overhalen om terug naar Brugge te komen om er de Christene

Volkspartij aan te voeren bij de verkiezingen voor de gedeeltelijke vernieuwing van de gemeenteraad in 1911. De populaire volkspriester was omwille van zijn daensistische sympathieën en zijn contacten met daensistische voormannen, in 1900 door de bisschop van Brugge gesuspendeerd. Sindsdien was hij politiek actief in de afdelingen van de Christene Volkspartij in Gent, Antwerpen en Brussel. Hij nam er deel aan verkiezingen, evenwel zonder succes. Maar in Brugge was hij helemaal niet vergeten. Zijn weekbladen 'De Nieuwe Tijd' en 'De Volkseeuw' werden er verspreid en gelezen. Het was daarom dat Minnebo zijn vroegere mentor naar Brugge lokte. Hij moest er de partij nieuw leven inblazen en dat lukte ook. Een andere nieuwkomer bij de christendemocratische kandidaten was de Brugse bakker Frederik Champion.

Op de hernieuwde kartellijst van Christene Volkspartij en De Vrije Burgersbond werden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 15 oktober 1911 drie christendemocraten verkozen: priester Florimond Fonteyne (met 3160 stemmen), uittredend gemeenteraadslid Bernard Minnebo (met 2992 stemmen) en drukker-uitgever Camiel Moeyaert (met 2779 stemmen). Dat verkiezingssucces had meerdere oorzaken. Daar was vooreerst de sterk uitgebouwde kiescampagne van de Christene Volkspartij. In de arbeiderswijken werden reeds maanden vooraf tientallen meetings georganiseerd in volkscafés of in de open lucht, waar Fonteyne zijn sprekerstalent kon botvieren. Het gratis schenken van bier en het uitdelen van snoep en andere lekkernijen behoorden tot de geplogenheden.

De verspreiding van Fonteynes krant 'De Volkseeuw' was een even belangrijk ele-

ment in de kiesstrijd. Het blad roerde zonder ophouden de grieventrommel van de kleine man: het gebrek aan werkmanswoonsten, de verwaarlozing van bestrating en verlichting in de volkswijken e.a. Pamfletten, speelkaarten met de foto's van de kandidaten en portretten van kopman Fonteyne, werden kwistig rondgedeeld.

De vrij dure kiescampagne van 1911 werd grotendeels gefinancierd door Georges Marquet, een schimmig figuur met een verleden als croupier in het casino van Oostende. Hij aasde op een plaats op de senaatslijst van de Brugse Liberale partij bij de verkiezingen van het volgende jaar en hoopte op de steun van de Christene Volkspartij. In gezelschap van priester Fonteyne liet Marquet zich per koets rondvoeren door de volkskwartieren en gooide zelfs geldstukken in de menigte. Fonteynes tegenstanders maakten van zijn omgang met Marquet gebruik om zijn imago bij de kiezers te besmeuren. Maar die tegenstanders namen ook beslissingen die de populariteit van de volkspriester alleen maar ten goede kwamen. Zo ontzegden ze hem het spreekgestoelte op de meeting in de stadshallen in maart 1911 voor de verlaamsing van de Gentse universiteit. Hij zou er samen met de "drie kraaiende hanen" (Huysmans, Van Cauwelaert en Franck) het woord voeren, wat door de Katholieke Partij verhinderd werd. Een vernederde Fonteyne trok met zijn aanhangers naar het nabijgelegen gasthof 'De Roode Poort' om daar het woord te voeren. Zelfs de katholieke kranten gaven toe dat daar meer volk aanwezig was dan op de meeting in de stadshallen. Voor Fonteyne was het pad naar de zegepraal geëffend. De gemeenteraadsverkiezingen van 15 oktober 1911 waren wellicht de spannen-

ste die Brugge ooit gekend heeft. Het was op de vooravond van die verkiezingen dat de latere socialistische staatsman Achiel Van Acker, als jonge knaap ging 'lezen' (bidden) in de Sinte-Annakerk opdat "Fonteyntje zou winnen", wat hijzelf getuigde in zijn "Herinneringen" (Brugge 1964).

De Katholieke partij verloor bij die verkiezingen haar volstrekte meerderheid. De Christene Volkspartij zou voortaan drie gemeenteraadszetels bezetten. Maar Camiel Moeyaert stond zijn zetel af aan Leo Witdoeck, kandidaat van de Vrije Burgersbond, zoals vooraf was overeengekomen. De stemming van 22 oktober voor de toegevoegde gemeenteraadsleden, leverde de Christene Volkspartij nog een zetel op uit de lijst van de werklieden. Die werd ingenomen door timmerman Leonard Berten.

Voor de aanvang van de eerste zitting van de nieuwe gemeenteraad op 6 januari 1912, stonden heel wat aanhangers van priester Fonteyne voor het stadhuis om hem toe te juichen. Na afloop van de vergadering stonden tegenstanders hem op dezelfde plaats uit te jouwen... Maar in de gemeenteraad voerden de christendemocraten een opvallend gematigde oppositie, in tegenstelling tot algemeen verwacht werd. Tijdens de eerste raadszitting deed Fonteyne een voorstel om in de stadsscholen met overheids gelden soep en warme maaltijden uit te delen, gezien de geringe voedingswaarde van de eetmalen in vele arbeidersgezinnen. Dit 'Werk der schoolrefters' bestond in Gent, maar werd door de Brugse meerderheid verworpen om budgettaire redenen. Maar de belangstelling van Fonteyne en van zijn partijgenoten ging al meteen uit naar de parlementaire verkie-

zingen die datzelfde jaar zouden plaatsvinden. Fonteyne zou een worp doen naar een mandaat van volksvertegenwoordiger en die verkiezingsstrijd vergde veel van zijn tijd en van zijn energie, ten koste van zijn activiteit als gemeenteraadslid.

1921

De eerste naoorlogse gemeenteraadsverkiezingen vonden plaats op 24 april 1921. Tot dan was de samenstelling van de gemeenteraad dezelfde als na de verkiezingen van 15 oktober 1911. De christendemocratische fractie telde er drie leden, maar het was uitermate stil rondom hen. De Brugse Christene Volkspartij bevond zich in een diepe malaise. De oorzaak lag bij haar leider Florimond Fonteyne. Na zijn verkiezing tot gemeenteraadslid in 1911, volgde zijn triomfantelijke verkiezingsoverwinning in 1912, toen hij een parlementair mandaat verwierf. Maar als volksvertegenwoordiger stelde hij teleur. Zijn ommezwaai van Vlaamsgezind naar pro-Belgisch verraste vriend en vijand. Vlaamsbewuste kiezers keerden zich van hem af en vonden een nieuwe thuis in de pas opgerichte Frontpartij. Toch kon Fonteyne nog rekenen op een niet geringe trouwe aanhang. In de gemeenteraad bleef hij deelnemen aan de debatten wanneer de belangen van de werkende klasse aan bod kwamen. 'De Volkseeuw' bleef hameren op de sociale wantoestanden die in de Brugse regio nog heersten. Maar het blad werd toen voor een groot deel gevuld met artikels van de nieuwe medewerker August Declerck, die een enthousiaste volgeling van priester Fonteyne werd. Hij was een Vlaamsgezinde invalide die in zijn geschriften het gehavende Vlaamse blazen van Fonteyne trachtte op

te poetsen. Hij zou dan ook de tweede plaats innemen op de lijst van de Christene Volkspartij voor de parlementsverkiezingen van 16 november 1919. Maar tijdens de campagne miste Fonteyne zijn vroegere strijdgenoten. Camiel Moeyaert, van activisme beschuldigd, verbleef in de gevangenis tot mei 1919 en trok zich nadien terug uit de politiek, voorlopig althans. Bernard Minnebo overleed op 10 augustus 1919. De uitslag van die verkiezingen -voor het eerst gehouden volgens het systeem van algemeen enkelvoudig stemrecht- was een debacle voor de Brugse Christene Volkspartij. Dat betekende het einde van de politieke loopbaan van Fonteyne. Hij kwam een laatste keer naar de Brugse gemeenteraad op 12 december 1919 en kwam nog even tussen in de discussie over het legaat van Mw. Pélagie van Zuylen dat blijkbaar de minst vermogende familieleden uitsloot. In maart 1920 nam hij ontslag als gemeenteraadslid en verliet Brugge voorgoed.

Het was toch Camiel Moeyaert die de Christene Volkspartij te Brugge redde en die haar leidde naar de gemeenteraadsverkiezingen van 24 april 1921. Hij had de nachtmerrie van de repressie achter de rug en gaf helemaal alleen 'De Volkseeuw' uit. Aanvankelijk bleef hij de nadruk leggen op de sociale strijd zoals in Fonteynes tijd, maar geleidelijk besteedde hij meer aandacht aan de Vlaamse verzuchtingen die in het naoorlogse België steeds meer op het voorplan kwamen. Aldus eefde Moeyaert de weg naar samenwerking met de Frontpartij die ook in Brugge aan de gemeenteraadsverkiezingen zou deelnemen. Boegbeeld van die partij was mevrouw Odile Maréchal-Vandenberge (Steenhuize Wijnhuize 1881-Eeklo 1956). Ze stond niet

afkerig van samenwerking met de christendemocraten. In maart 1921 kwam het kartel Demo-Fronters tot stand. Camiel Moeyaert zou de lijst aanvoeren en Odile Maréchal zou op de tweede plaats staan. Beide partijen voerden een gescheiden campagne. 'Vader Cats', het strijdblad van de Fronters en hun kiesblad 'De Stormloop', hadden het vrijwel uitsluitend over de Vlaamse eisen. In hun 'Brugge's Welzijn' daarentegen stelden de christendemocraten de lokale sociale noden op het voorplan. Dat belette echter niet dat heel wat partijmilitanten en sympathisanten Camiel Moeyaert de rug toekeerden. Ze verweten hem zich op sleptouw te laten nemen door de Frontpartij. Trouwens, op de gemeenschappelijke lijst kwamen geen namen meer voor uit Fonteynes tijd. De beloftevolle August Declerck stapte over naar de socialistische partij en zou 25 jaar lang voor die partij zetelen in de Brugse gemeenteraad. Hij werd gevolgd door zijn naamgenoot Richard Declerck, de latere gouverneur van de provincie Antwerpen, en door nog andere Brugse daensisten. Verwijzingen naar de tijd en de strijd van priester

Daens in een kiespamflet van Moeyaert, veranderden die trend niet. Toen schreef hij in bombastische taal: "Priester Daens werd nutteloos verketterd, bespuwd, verbrand, vermoord. De christendemocraten werden nutteloos gebroodroofd en vermaledijd. De katholieken zullen boeten!"

De stembusuitslag was gunstig voor het kartel Demo-Fronters. Zowel Moeyaert als Maréchal bemachtigden een zitje in de Brugse gemeenteraad. Daar vormden zij een eendrachtig duo om de Vlaamse belangen te verdedigen. Maar Moeyaert toonde evenveel belangstelling voor alle aspecten van de gemeentelijke politiek en mengde zich vrijwel in alle debatten. Hij was tussen 1921 en 1927 het actiefste lid van de raad. De felste tegenwind kreeg hij van de socialistische fractie waartoe nu ook enkele voormalige aanhangers van de Christene Volkspartij behoorden. Zij verweten hem verraad aan het daensistische gedachtegoed.

1926

Na vier jaar verstandhouding tussen de Brugse christendemocraten en de Vlaams-nationalisten binnen het kartel Demo-Fronters, werd die samenwerking toch niet hernieuwd in het vooruitzicht van de gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1926. Oorzaak was de mislukking van de onderhandelingen tussen beide partijen met het oog op kartelvorming voor de vervroegde parlementsverkiezingen van 20 november 1921, dus amper een paar maanden na het verkiezingssucces van het kartel bij de stemming voor de gemeenteraad. Een zetel bemachtigen in het parlement behoorde tot de mogelijkheden, maar over wie de lijst

BERNARD
MINNEBO
(1867-1919)

zou trekken -een christendemocraat of een fronter- kwam het tot geen eensgezindheid. De Christene Volkspartij diende dan maar een afzonderlijke lijst in, evenwel zonder Camiel Moeyaert. De partij deed een beroep op de daensistische strijder Octaaf Van Schaemelhout, gemeenteraadslid in Aalst. Tweede op de lijst was de Brugse smid Léon Saelens. Het bescheiden kiesdrukwerk werd toen uitgevoerd door de drukkerij 'De Volksverheffing' uit Aalst. De daensistische lijst behaalde 1,8 %! De Brugse fronters, aangevoerd door Adiel De Beuckelaere uit Ninove ook slechts 5 %.

Ondanks die zware klap voor zowel de Brugse Christene Volkspartij als voor de Frontpartij, hield het kartel in de gemeenteraad stand tot aan de verkiezingen van 1926. De lijst die Moeyaert toen indiende, bevatte behalve hemzelf amper twee kandidaten die als christendemocraat bekend stonden: bakker Frederic Champion en drukker Louis Laloo. Die laatste werd samen met zijn twee broers (Arthur en Florent) de 'drie groenen' genoemd, verwijzend naar de groene vlag van de daensisten.

Onder de nieuwe naam van 'Vrije Christen Democraten' trachtte Moeyaert vooral stemmen te ronselen onder de kleine burgerij, handelaars en neringdoeners. Hij onderschreef volledig het manifest van de Bond der Vrije Burgers die in elf punten zijn 'Grieven en Wenschen' aan alle kandidaten van de verschillende partijen bezorgd had. Lotsverbetering voor de kleine man, kwam in de verkiezingsretoriek van Moeyaert nog maar zelden voor. Op dat vlak waren de christendemocraten door de socialisten ruimschoots ingehaald. Toch wees hij af

en toe naar de daensistische roots van zijn partij. In het laatste kiesblad van de campagne publiceerde hij een 'brief uit de hemel', ondertekend door wijlen priester Fonteyne en Bernard Minnebo: "Proficiat. Prachtige strijd. De zege is aan U. Voor God en brood. Leve ons vrije volk. Leve de vrije christendemocratie. Volk van Brugge stemt voor onze volksstrijders, uwe trouwe en echte vrienden." Maar meer hulp uit de hemel kwam er niet. Op de avond van de verkiezingsdag verzamelden de militanten van de Vrije Christen Democraten in 'Café du Parc' nabij de gevangenis. Ze kregen er te horen dat nog geen 4 % van de kiezers voor hun partij gestemd had. Camiel Moeyaert was niet herkozen. Dat betekende het definitieve einde van het daensisme in Brugge. Ook mevrouw Maréchal werd op haar lijst van Vlaams-nationalisten niet verkozen. Moeyaert zou in 1938 nog één poging doen om in de Brugse gemeenteraad te geraken. Hij was toen kandidaat op de rexistische lijst en verzamelde nog 118 stemmen achter zijn naam...

■ Koen Rotsaert

Colofon

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Aangesloten bij het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV), Aalsterse Cultuurraad, Aalst Mixt, Actiegroep Nederlands.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, Aalst (géén correspondentie-adres)

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering:

Stephan Beeckman, Martien Bode, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne (ondervoorzitter), Lieve De Geyter (secretaris/verslaggever), Carolien De Neef, Joris De Kegel (penningmeester/ledenbeheer), Johan Denys, Willy De Turck (erevoorzitter), Annie De Smet, Vicky De Wolf (voorzitter), Nicole De Zeeuw, Jan Dhaene, Erik D'Hondt, Miel Dullaert, Luc Geeroms, Herman Gevaert, Koen Gevaert, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Wilfried Lissens, Emiel Malderie, Eric Meersseman, Hendrik Strypens, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Luc Van der Helst, Hugo Van de Voorde (communicatie), Joost Vandommele, Emiel Van Schuylenbergh en Johan Velghe (medevoorzitter)

Lidmaatschap

(rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063;

BIC: KREDBEBB)

Jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);

25 euro ereleden en openbare besturen;

50 euro beschermende leden.

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

053/83 31 95,

e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofdredacteur:

Johan Velghe,

Stasegemsestraat 112 A/1, 8500 Kortrijk,

056/25 71 82

Redactie:

Vicky De Wolf, Joost Vandommele, Johan Velghe & Koen Rotsaert schreven de bijdragen in dit nummer.

Redactieleden:

Stephan Beeckman, Willy De Turck, Wilfried Lissens, Hendrik Strypens, Luc Van der Helst & Hugo Van de Voorde.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, DADD

(Caroline De Neef), **Joost Vandommele, Stephan Beeckman & Hugo Van de Voorde** brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Marijke Van de Voorde deed de lay-out.

Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen

Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopodie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).

 **Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**

UW PARTNER VOOR ZEKERHEID